

عنوان مقاله:

غزل روایی ده ه هفتاد، واپس زدن عناصر بلاغی و موسیقایی غزل کلاسیک (نقد فرمالیستی مجموعه پرونده برزخ)

محل انتشار:

پنجمین همایش متن پژوهی ادبی نگاهی تازه به سبک شناسی، بلاغت، نقد ادبی (سال: 1397)

تعداد صفحات اصل مقاله: 27

نویسنده:

مهرداد زارعی - دانشجوی دکتری زبان و ادبیات فارسی دانشگاه خوارزمی

خلاصه مقاله:

بلاغت علمی است که به زیبایی شناسی سخن میپردازد. این علم از دل شعر برآمده و برای سنجش آن به کار گرفته شده است. در میان انواع قوالب شعر فارسی غزل را عروس قالبهای شعر فارسی خواندهاند. بیشک یکی از دلایل اصلی این نام گذاری وجود آرایه ها و زینت هایی است که در تعاریف کلاسیک، به آنها صنایع بلاغی میگویند. قالب غزل همواره مشحون بوده از صنایع بلاغی و عناصر تصویرآفرین اما در غزل روایی کار از لونی دیگر است. غزل روایی، غزلی است که شاعر در آن به نقل رویدادی می پردازد که همچون داستان مبتنی بر روابط علی و معلولی است. اگرچه این نوع غزل دارای سابقه دیرینه در ادبیات فارسی بوده است، اما توجهی که از جانب عدهای از غزلسرایان جوان در دهه هفتاد به آن شد به حدی بود که یک جریان را به وجود آورد. جریانی که توسط برخی از پژوهشگران غزل روایی نامگذاری شد. این جریان اگرچه غزل را به فضاهای جدیدی کشانده اما دارای نقاط ضعفی نیز هست و در کل به عنوان بخشی از شعر معاصر نقد و بررسی علمی آن ضرورت دارد. از این رو در این مقاله به نقد فرمالیستی مجموعه غزل پرونده برزخ هومن عزیزی، به عنوان مطرحترین شاعر غزلروایی، پرداخته ایم و پس از بررسی عناصر شعر (زبان، تخیل، موسیقی و ساختمان) او مشخص شد که غزلهای او بااینکه دارای زبانی تقریباً سالم اند و به لحاظ ساختاری نیز بر خلاف غزل کلاسیک، که محور عمودی در آن ضعیف و ساختار کلی بیانسجام است، به خاطر حضور عنصر روایت دارای ساختار منسجمی است اما بخش خیال و عناصر بلاغی در آن بسیار کم رنگ است، به حدی که در مواردی غزل، نظم صرف است. وی همچنین نه تنها هیچ کوششی برای آهنگینتر کردن شعر نمیکند بلکه به طور کلی و در قیاس با غزل کلاسیک، بعد موسیقی غزلهای او بسیار ضعیف است

کلمات کلیدی:

غزل روایی، نقد فرمالیستی، بلاغت، هومن عزیزی، پرونده برزخ

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/761703>

